

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 599/2567

พระ ภ. โดยนาย ส. ผู้ดำเนินคดีต่างผู้ตายโจทก์ นาย ข. กับพวกจำเลย

กฎหมายที่เกี่ยวข้อง ป.อ. มาตรา 83, ป.อ. มาตรา 84, ป.อ. มาตรา 358, ป.อ. มาตรา 56, พ.ร.บ.ป่าไม้ พ.ศ. 2484 มาตรา 54

ย่อ / หลักกฎหมาย

บทบัญญัติ พ.ร.บ.ป่าไม้ พ.ศ. 2484 ให้พนักงานเจ้าหน้าที่มีอำนาจจับกุม ดำเนินคดีและมีอำนาจยึดบรรดาเครื่องมือเครื่องใช้ สัตว์พาหนะ ยานพาหนะ หรือเครื่องจักรกลใด ๆ ที่ได้ใช้หรือมีเหตุอันควรสงสัยว่าได้ใช้ในการกระทำความผิด แต่การใช้อำนาจดังกล่าวจะต้องเป็นไปตามขั้นตอนของกระบวนการยุติธรรม แม้ว่าจำเลยที่ 1 ถึงที่ 4 จะเชื่อว่าตนเป็นเจ้าของพนักงานของรัฐมีอำนาจหน้าที่ที่จะรื้อถอนสิ่งปลูกสร้างเพื่อให้สภาพป่าคืนดังเดิมก็ตาม แต่จำเลยที่ 1 ซึ่งเป็นทั้งผู้ใหญ่บ้านและกำนันท้องถิ่นเกิดเหตุ และจำเลยที่ 2 ซึ่งเป็นนายอำเภอทราบว่ามีเหตุ ข. ได้รับอนุญาตจากทางราชการให้ใช้พื้นที่เพื่อกิจการสงฆ์ ซึ่งโจทก์ได้ก่อสร้างกุฏิ หอฉัน้ำ และศาลาปฏิบัติธรรมในพื้นที่ดังกล่าวโดยไม่ปรากฏว่าทางราชการได้เพิกถอนสิทธิการใช้พื้นที่แต่อย่างใด การกระทำของจำเลยที่ 1 ถึงที่ 4 คาดหมายได้ว่าการรื้อถอนสิ่งปลูกสร้างเป็นการทำให้เสียหาย ทำลาย ทำให้เสื่อมค่าหรือทำให้ไร้ประโยชน์ ซึ่งทรัพย์สินของโจทก์ การกระทำของจำเลยที่ 1 ถึงที่ 4 จึงเป็นความผิดฐานทำให้เสียทรัพย์

คำพิพากษา

โจทก์ฟ้องขอให้ลงโทษจำเลยทั้งห้าตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 83, 84, 358 ศาลชั้นต้นได้สอบสวนมูลฟ้องแล้ว เห็นว่า คดีมีมูล ให้ประทับฟ้อง จำเลยทั้งห้าให้การปฏิเสธ ระหว่างพิจารณาโจทก์ถึงแก่ความตาย นายสำเริง บุตรของโจทก์ ยื่นคำร้องขอเข้าดำเนินคดีต่างผู้ตาย ศาลชั้นต้นอนุญาต ศาลชั้นต้นพิพากษายกฟ้อง โจทก์อุทธรณ์ โดยผู้พิพากษาซึ่งพิจารณาและลงชื่อในคำพิพากษาศาลชั้นต้นอนุญาตให้อุทธรณ์ในปัญหาข้อเท็จจริง ศาลอุทธรณ์ภาค 8 พิจารณาแก้เป็นว่า จำเลยที่ 1 ถึงที่ 4 มีความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 358, 83 ให้รอการกำหนดโทษจำคุกจำเลยที่ 1 ถึงที่ 4 ไว้มีกำหนด 1 ปี ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 56 นับแต่วันอ่านคำพิพากษาศาลอุทธรณ์ภาค 8 นอกจากนี้แก้ไขให้เป็นไปตามคำพิพากษาศาลชั้นต้น จำเลยที่ 1 ถึงที่ 4 ฎีกา ศาลฎีกาวินิจฉัยว่า ข้อเท็จจริงเบื้องต้นฟังได้ว่า โจทก์เป็นผู้ปลูกสร้างกุฏิ 2 หลัง หอฉัน้ำ 1 หลัง และศาลาปฏิบัติธรรม 1 หลัง บริเวณพื้นที่ที่เกิดเหตุตามฟ้อง ตามวันเวลาและสถานที่เกิดเหตุตามฟ้องมีกลุ่มบุคคลร่วมกันรื้อถอนทำลายทรัพย์สินที่โจทก์เป็นผู้ปลูกสร้างบริเวณที่เกิดเหตุ ในขณะเกิดเหตุคดีนี้จำเลยที่ 1 เป็นผู้ใหญ่บ้าน หมู่ที่ 2 ทั้งยังดำรงตำแหน่งกำนันตำบลเขาพระทองด้วย จำเลยที่ 2 เป็นนายอำเภอชะอวด จังหวัดนครศรีธรรมราช จำเลยที่ 3 เป็นเจ้าพนักงานป่าไม้สำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัดนครศรีธรรมราช จำเลยที่ 4 เป็นเจ้าพนักงานป่าไม้ดำรงตำแหน่งหัวหน้าหน่วยป้องกันและพัฒนาป่าไม้ชะอวด ได้อยู่ด้วยในขณะที่เกิดเหตุ คดีมีปัญหาต้องวินิจฉัยตามฎีกาของจำเลยที่ 1 ถึงที่ 4 ในประการแรกว่า โจทก์ไม่ได้รับอนุญาตให้ใช้ประโยชน์ในที่ดินหรือมีสิทธิปลูกสร้างสิ่งปลูกสร้างในที่ดินเกิดเหตุ การเข้าครอบครองและปลูกสร้างสิ่งปลูกสร้างเป็นการบุกรุกที่ป่านั้น เห็นว่า แม้ว่าโจทก์มีเพียงสำเนาหนังสือเรื่องวัดลำปะ

ขอขบิณฑบาตที่ดินยออดเขาเพื่อสร้างเสนาสนะ และสำเนาหนังสือเรื่องขอขบิณฑบาตที่เขาเพื่อสร้างเสนาสนะก็ตาม แต่จากคำเบิกความของจำเลยที่ 1 ซึ่งเป็นทั้งผู้ใหญ่บ้านและกำนันในตำบลที่เกิดเหตุที่เบิกความตอบทนายโจทก์ถามค้านโดยรับว่า เจ้าอาวาสคนเก่าเคยมีหนังสือขอใช้พื้นที่บริเวณดังกล่าวทำกิจการสงฆ์ ซึ่งรวมถึงพื้นที่ที่โจทก์เข้าไปปลูกสร้างอาคารและห้องน้ำในคตินี้ด้วย ซึ่งต่อมาทางราชการได้อนุญาตให้วัดเขาลำปะสามารถใช้พื้นที่ดังกล่าวเพื่อกิจการสงฆ์ได้ ทั้งจำเลยที่ 2 ซึ่งดำรงตำแหน่งนายอำเภอชะอวดในขณะนั้นซึ่งเป็นท้องที่เกิดเหตุ เบิกความรับว่าเลขาธิการกรมที่ดินได้มีหนังสืออนุญาตให้วัดเขาลำปะดูแลที่ดินที่เกิดเหตุ ซึ่งตรงตามที่โจทก์อ้างเอกสารที่ออกโดยนายอำเภอชะอวดเมื่อวันที่ 27 กรกฎาคม 2524 ถึงเจ้าอาวาสวัดเขาลำปะ อ้างอิงสำเนาเอกสารหนังสือจังหวัด ลงวันที่ 16 มีนาคม 2524 ว่า ตามที่พระคุณเจ้าขอขบิณฑบาตที่ดินยออดเขาลำปะเพื่อสร้างเสนาสนะให้พระภิกษุสงฆ์ใช้เป็นที่พักปฏิบัติธรรม มีเนื้อที่ประมาณ 200 ไร่ นั้น บัดนี้จังหวัดได้แจ้งผลการพิจารณาเรื่องนี้ของกรมที่ดินได้พิจารณาอนุญาตให้วัดใช้ที่ดินยออดเขาลำปะได้ กรณีหนังสือดังกล่าวเป็นหนังสือของทางราชการที่อนุญาตให้วัดเขาลำปะเข้าใช้พื้นที่เนื้อที่ถึง 200 ไร่ พยานหลักฐานโจทก์ประกอบคำเบิกความของจำเลยที่ 1 และที่ 2 น่าเชื่อว่าการอนุญาตให้ใช้ที่ดินดังกล่าวจริง เมื่อไม่ปรากฏว่าทางราชการได้มีการเพิกถอนสิทธิการใช้ที่ดินดังกล่าวแต่อย่างใด หากพนักงานเจ้าหน้าที่หรือจำเลยที่ 1 ถึงที่ 4 เห็นว่ามีการใช้ที่ดินหรือใช้พื้นที่ป่านั้นไม่ถูกต้อง ก็ขอที่จะพิจารณาเพื่อดำเนินการตามขั้นตอนของกฎหมาย ฎีกาของจำเลยที่ 1 ถึงที่ 4 ข้อนี้ฟังไม่ขึ้น มีปัญหาที่ต้องวินิจฉัยประการต่อไปว่า จำเลยที่ 1 ถึงที่ 4 ได้กระทำไปตามอำนาจหน้าที่เพื่อยับยั้งไม่ให้โจทก์กระทำการอันเป็นการฝ่าฝืนพระราชบัญญัติป่าไม้ พ.ศ. 2484 มาตรา 54 การรื้อถอนสิ่งปลูกสร้างดังกล่าวเป็นไปตามอำนาจหน้าที่ ความชำรุดเสียหายเกิดขึ้นมิใช่เกิดเพราะกระทำโดยเจตนาทำให้เสียหาย การกระทำของจำเลยที่ 1 ถึงที่ 4 ไม่มีเจตนาทำให้เสียหาย เห็นว่า ตามพระราชบัญญัติป่าไม้ พ.ศ. 2484 มาตรา 54 เป็นบทบัญญัติ ห้ามไม่ให้ผู้ใด ก่อสร้าง แผ้วถาง หรือเผาป่า หรือกระทำด้วยประการใดอันเป็นการทำลายป่า หรือเข้ายึดถือครอบครอง... มาตรา 64 ทวิ เป็นบทบัญญัติให้อำนาจพนักงานเจ้าหน้าที่มีอำนาจจับกุมผู้กระทำความผิดและมีอำนาจยึด เครื่องมือเครื่องใช้ที่บุคคลได้ใช้หรือมีเหตุอันควรสงสัยว่าได้ใช้ในการกระทำความผิด มาตรา 72 ตรี วรรคแรก บัญญัติว่า ผู้ใดขัดขืนไม่ปฏิบัติตามมาตรา 54 ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินห้าปีหรือปรับไม่เกินห้าหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ และมาตรา 72 ตรี วรรคท้าย บัญญัติว่า ในกรณีที่มีคำพิพากษาชี้ขาดว่าบุคคลใดกระทำความผิดตามมาตรานี้ ถ้าปรากฏว่าบุคคลนั้นได้ยึดถือครอบครองป่าที่ตนได้กระทำความผิด ศาลมีอำนาจที่จะสั่งให้ ผู้กระทำความผิด คนงาน ผู้รับจ้าง ผู้แทนและบริวารของผู้กระทำความผิด ออกไปจากป่านั้นได้ด้วย จะเห็นได้ว่าเจตนารมณ์ของกฎหมายบทบัญญัติดังกล่าว มุ่งหมายให้พนักงานเจ้าหน้าที่มีอำนาจจับกุม ดำเนินคดีและมีอำนาจยึด บรรดาเครื่องมือเครื่องใช้ สัตว์พาหนะ ยานพาหนะ หรือเครื่องจักรกลใด ๆ ที่ได้ใช้หรือมีเหตุอันควรสงสัยว่าได้ใช้ในการกระทำความผิด แต่การใช้อำนาจดังกล่าวจะต้องเป็นไปตามขั้นตอนของกระบวนการยุติธรรม แม้ว่าจำเลยที่ 1 ถึงที่ 4 จะเชื่อว่าตนเป็นเจ้าพนักงานของรัฐมีอำนาจหน้าที่ที่จะรื้อถอนสิ่งปลูกสร้างเพื่อให้สภาพป่าคืนดังเดิมก็ตาม แต่การกระทำของจำเลยที่ 1 ถึงที่ 4 คาดหมายได้ว่าการรื้อถอนสิ่งปลูกสร้างเป็นการทำให้เสียหาย ทำลาย ทำให้เสื่อมค่าหรือทำให้ไร้ประโยชน์ ซึ่งทรัพย์สินของโจทก์ การกระทำของจำเลยที่ 1 ถึงที่ 4 จึงเป็นความผิดฐานทำให้เสียหาย ศาลอุทธรณ์ภาค 8 วินิจฉัยชอบแล้ว ศาลฎีกาเห็นพ้องด้วย ฎีกาของจำเลยที่ 1 ถึงที่ 4 ฟังไม่ขึ้น แต่เห็นสมควรให้รื้อการกำหนดโทษจำคุกจำเลยที่ 1 ถึงที่ 4 นับแต่วันอ่านคำพิพากษา

ศาลฎีกา พิจารณา ยื่น แต่ให้รอการกำหนดโทษจำคุกจำเลยที่ 1 ถึงที่ 4 ไว้มีกำหนด 1 ปี นับแต่วัน
อ่านคำพิพากษาศาลฎีกาให้จำเลยที่ 1 ถึงที่ 4 ฟัง

องค์คณะ

อนันต์ วงษ์ประภารัตน์ · กมล คำเพ็ญ · พรหมมาศ ภู่อเส

ข้อความคำพิพากษาเป็นของศาลฎีกา · ที่มาของข้อมูล: deka.supremecourt.or.th · <https://www.thaideka.online/deka/599/2567>